

Kaptanın Seyir Defteri

Merkür'e yakın geçiş yaptıktan, Güneş'i tanıdıktan sonra şimdi motorlara tam güç veriyoruz. Çünkü yolumuz uzun, doğruca Mars'a gidiyoruz.

Mars, öteki tüm gezegenler arasında insanların en çok ilgisini çeken gezegen. Her şey, 1800'lü yılların başlarında, İtalyan gökbilimci Schiaparelli'nin gezegenin yüzeyindeki vadi sistemini görmesiyle başladı. Henüz gezegen araştırmalarının teleskoplarla yapılan gözlemlerle sınırlı olduğu o zamanlarda, Schiaparelli'nin gözlemleri yanlış yorumlandı ve bu kanalların insanlar gibi birtakım zeki yaratıklarca, kısacası "Marslılar" tarafından yapıldığı düşünülmeye başlandı. Bunun ardından, tüm dünyayı bir Mars tutkusu sardı.

Gökbilimci Percival Lowell, işi iyice karıştırdı. Lowell 1894 yılında, kendi gözleminde yaptığı gözlemlerde bu kanalların Mars'ın kutuplarındaki buzulları eritip kurak olan ekvator bölgesine su taşımada kullanıldığını öne sürdü.

İşte "Marslılar" bundan sonra bilimkurgunun temel öğelerinden biri oldu. Günümüzde, bunun örneklerine rastlamak hâlâ olası. Bu "yeşil adamlar" insanlar için hem ilgi hem de korku kaynağı oldu.

Bu ilgi, Mars'a yapılan ilk başarılı uçuşa kadar sürdü. Gezegen yaklaşarak birtakım ayrıntılı fotoğraflar gönderen ilk uzay aracı, Mariner 4 oldu. O dönemin bilimkurgu romanlarıyla büyüyen kuşak, büyük hayal kırıklığına uğradı. Çünkü, Mars'ta hiçbir yaşam belirtisi görünmüyordu. Gezegen, Ay kadar kuru ve cansızdı.

İlk Mars uçuşlarında, gezegenin yüzeyindeki devasa çarpışma izlerine, Güneş Sistemi'nin en büyük yarıdağlarına, en karmaşık ve uzun kanyonlara sahip olan bir gezegen olduğu görüldü.

Mars'a ilişkin ilk ayrıntılı bilgiler, Viking 1 ve Viking 2 adlı uzay araçlarından geldi. Bu araçlar, birer yörünge ve iniş araçlarından oluşuyordu. 1976 yılında gezegene ulaşan Vikinglerin iniş araçları başarılı bir şekilde yüzeye indiler. Bunun ardından, yörünge ve yüzeyde bulunan araçlar Dünya'ya on binlerce fotoğraf gönderdiler. Bununla da kalmayıp, Mars toprağını ve atmosferini incelediler. Ayrıca gezegende olabilecek canlılar da araştırıldı. Ancak, herhangi bir canlı izine rastlanmadı.

Mars'a yapılan ilk uçuşlarda suyun izine rastlanmamış olsa da bir zamanlar bolca bulunduğunu düşündüren ipuçları bulundu. Bu uçuşların ardından, Mars uçuşlarına uzunca bir süre ara verildi. 1997 yılında gezegene ulaşan Pathfinder adlı araçla birlikte Mars'ta yeni bir dönem başlamış oldu. Pathfinder'in gözlemleri suyun varlığını doğrudan saptamamış olsa da, birçok önemli ipucu içeriyordu.

Eğer Mars'ta suyun varlığına ilişkin herhangi bir kanıt ulaşılmamış olsaydı, büyük olasılıkla gezegen ilgi çekiciliğini önemli ölçüde kaybedecekti. Çünkü su, yaşam için ön koşul kabul ediliyor. Suyun peşinde Mars'taki ipuçlarına bakan bilimadamları, gezegende bir zamanlar yüzeyi yaklaşık 1 km kalınlıkta örtbilecek miktarda suyun bulunduğunu hesaplıyorlar. Milyarlarca yıl önce gezegenin yüzeyinde sıvı olarak bulunduğu düşünülen suyun büyük bölümü, çeşitli etkiler yüzünden uzaya kaçmış olmalı. Geriye kalan suyun da yeraltında ve kayaların yapısında bulunduğu sanılıyor.

Alp Akoğlu